

HOZIRGI ZAMONDA CHIZMALAR CHIZISHNING TAKOMILLASHIB BORISHI

Karimova Ulhanoy Qambaraliyevna

Qo'qon Davlat Pedagogika Instituti

1 kurs talabasi 01/22 TSMG

996098286

<https://doi.org/10.5281/zenodo.8046657>

Chizmachilik insoniyat tarixining tong otganidan beri ifoda shakli bo'lib kelgan. Primitiv g'or chizmalaridan tortib, Renessansning ajoyib ustaxonalarigacha g'oyalar va his-tuyg'ularni mulohaza qilish, voqea va tajribalarni yozib olish, tasavvur chegaralarini tadqiq qilish uchun ishlatilgan. Hozirgi zamonda chizmachilik yanada qulay va xilma-xil bo'lib ketdi. Texnologik yutuqlar san'atkorlarga san'at olamida yangi chegaralarni tadqiq etish imkonini berdi.

Takomillashtirilgan uskunalar

Zamonaviy davrdagi eng diqqatga sazovor yaxshilanishlardan biri bu yuqori sifatli chizmachilik asboblari va uskunalarining mavjudligidir. San'atkorlar yuqori darajali qalam, marker va siyoh qalamlaridan tortib raqamli lavhalar va dasturiy ta'minotgacha, endi batafsil va murakkab chizmalar ishlab chiqara oladigan keng ko'lamli vositalarga ega. Bu esa san'atkorlarga uslub va texnikada xilma-xilroq bo'lgan san'at asarlarini yaratishga imkon berdi, shu bilan birga hali ham bir vaqtlar faqat an'anaviy ommaviy axborot vositalari bilan imkoni bo'lgan tafsilot va aniqlik darajasini saqlab qoldi.

Raqamli chizmachilik

Chizmachilikning yana bir muhim yaxshilanishi raqamli chizmaning ko'payishidir. Raqamli planshetlar va dasturiy ta'minot paydo bo'lishi bilan san'atkorlar endi o'z kompyuterlarida yoki mobil qurilmalarida batafsil va murakkab chizmalar yaratishlari mumkin. Bu yanada moslashuvchanlik va ijodkorlikka imkon berdi, chunki rassomlar an'anaviy ommaviy axborot vositalarida doimiy izlar qo'yishdan xavotirlanmasdan turli ranglar, to'qimalar va uslublarni osongina sinab ko'rishlari mumkin.

Bo'lishish qulayligi

Ijtimoiy tarmoqlar va raqamli platformalar ham san'atkorlarga o'z ishlarini keng auditoriya, jumladan, boshqa san'atkorlar va potentsial xaridorlar bilan baham ko'rishni osonlashtirdi. Bu jamoatchilik va hamkorlik hissini yanada ko'proq yaratdi, chunki san'atkorlar endi fikr-mulohazalar va qo'llab-quvvatlash uchun boshqalarga murojaat qilishlari, hatto an'anaviy galereya bo'sh joylari bilan bog'liq xarajatlar haqida qayg'urmasdan o'z ishlarini onlayn tarzda sotishlari mumkin.

Kattaroq qulaylik

Nihoyat, hozirgi davrda chizmachilikning qulayligi ancha yaxshilandi. Onlayn darsliklar va darslar bilan san'atkorlar endi an'anaviy san'at maktablariga sezilarli miqdorda pul va vaqt sarflashga majbur bo'lmasdan, dunyoning istalgan joyidan yangi usul va ko'nikmalarni o'rganishlari mumkin. Bu esa san'at olamini demokratlashtirdi, uslub va usullarning yanada xilma-xilligiga imkon berdi, ko'proq odamlarni o'z ijodini tadqiq qilishga undaydi.

Chizmachilikning rivojlanishi rasm chizishdan boshlangan. Qadimda misrliklar turar joylarni, saroylarni, ibodatxonalarni qurishda eng oddiy usul bilan boisada, bu inshootlarning shakl va o'lchamlarini tasvirlay olganlar. Qadimgi zamon odamlari, qoyalarga o'yib ishlangan rasmlar, devorlardagi naqqoshlilik, xattotlik san'ati va shunga o'xshash tasvirlar o'sha davr

xalqlarining chizma sohasidagi birinchi tushunchalarini aks ettiradi. Shaharlarning saqlanib qolgan planlari, binolarning plan va fasadlari hamda turli hujjatlar buning dalilidir.

Chizmachilikka oid dastlabki ma'lumotlar eramizdan 300 yil mu- qaddam paydo boigan. Rim me'mori va muhandisi Mark Vitruviy (miloddan avvalgi 1- asrning ikkinchi yarmi) tekislikda binolarning tasvirlarini yasash yo'larini ishlab chiqqan. Bu bilan u to'g'ri burchakli proyeksiyalar yasash ishiga asos solgan. O'zbekistonda Quyimozor va Oqtomda arxeologlar tomonidan qazish ishlari olib borilganda eramizdan oldingi 2-1- mingyilliklarga taalluqli odamning olddan va yonidan ko'rinish tasviri topilgan. VI-VII asrga oid kumush idishda binoning me'moriy fasadi tasvirlangan. VII asrdan XV asrgacha o'rta Osiyoda fanning barcha sohalarida katta ilmiy yutuqlarga erishilgan. Masalan, mashhur olim Muhammad ibn Muso alXorazmiy (783—850) yunon olimi Ptolemey tomonidan bayon qilingan ba'zi masalalarni aniq emasligini chizmalar orqali isbotlab bergan. U o'z asarlarida turli mamlakatlar, dengiz va tog'lar, katta daryo va ko'llarning xaritalarini tasvirlagan. Olimning chizgan xaritalaridan o'ntasi bizgacha yetib kelgan. Abu Nasr Forobiy (873-950) o'zining geometrik yasashlarga doir asarida konstruktiv geometrik masalalarni yechishni bayon etgan. Ayniqsa, o'zgarmas pargar yordamida geometrik masalalar yechishni chizmalar orqali batafsil bayon etgan.

Chizmalarga handasa (geometriya), tarh (plan), tarz (fasad), reja jadvali (proyeksiya yoki chizma) degan nomlar berilgan. Demak, o'rta Osiyoda chizmachilik o'ziga xos rivojlangan. Qadimgi chizmalarning juda oz qismigina bizgacha saqlanib qolgan. Buning asosiy sababi qurilgan saroy, istehkom, masjid va madrasalar aynan qayta qurilmasligi uchun chizmalar yoqib tashlangan. Shunday bo'lsada, Iroqi muqarnas ko'rinishidagi kapitelli ustunning chizmasi (Usta Shirin Murod chizmasi) saqlanib qolgan. Bu chizmada ustun fasadda tasvirlangan bo'lib, uning shaklini ko'rsatish uchun chiqarilgan kesim ham qo'shib berilgan. Fan va texnika rivojlanishi bilan chizmalar ham takomillashib bordi. Chizmalar o'z tarixiga ega bo'lishi bilan birga, xalqlar madaniyatining taraqqiy etishiga oid bo'lgan tarixni ham saqlab qoladi. Rasmlar, haykallar va chizmalarga qarab, qadimgi xalqlar to'g'risida ko'p ma'lumotlar olish, shuningdek, katta ahamiyatga ega bo'lgan yodgorliklarni qayta tiklash mumkin bo'ladi.

Xulosa qilib, hozirgi davrda chizmalarning takomillashishi g'aroyib bo'ldi. Yuqori sifatli uskunalar va raqamli chizmachilik vositalaridan tortib, bo'lishish va qulaylikning yanada osonligigacha, san'at olami keskin o'zgardi. Ushbu yangi yangiliklar bilan san'atkorlar chiroyli va murakkab san'at asarlarini yaratish, o'z g'oyalari va his-tuyg'ularini keng auditoriya bilan baham ko'rish uchun har qachongidan ham ko'proq imkoniyatlarga ega.

References:

1. Qosimova, Nilufar. "Metals and their Alloys Application in Applied Art." International Journal of Formal Education (2022).
2. Qosimova, Nilufar. "GOALS AND OBJECTIVES OF CREATIVE THINKING IN THE COURSE OF THE LESSON." International Journal of Early Childhood Special Education (2022).
3. Qosimov, Barkamol. "CARPENTRY SCHOOLS-APPLIED ART FOUNDATION OF DEVELOPMENT." GALAXY INTERNATIONAL INTERDISCIPLINARY RESEARCH JOURNAL (2022).
4. Qosimova, Nilufar. "IN FINE ARTS AND DRAWING LESSONS" USING CASE STAGE EDUCATIONAL TECHNOLOGY." Scienceweb academic papers collection (2022).

5. Nilufar, Kasimova. "IN FINE ARTS AND DRAWING LESSONS" USING CASE STAGE EDUCATIONAL TECHNOLOGY." Open Access Repository 9.11 (2022): 88-92.
6. Qosimova, Nilufar. "IN FINE ARTS AND DRAWING LESSONS" USING CASE STAGE EDUCATIONAL TECHNOLOGY." Scienceweb academic papers collection (2022).
7. Haydarova, Malika, and Maxliyo Qodirova. "ТЕХНОЛОГИЯ ДАРСЛАРИДА БОШЛАНҒИЧ СИНФ ЎҚУВЧИЛАРИНИ ТАБИЙ МАТЕРИАЛЛАР БИЛАН ИШЛАШГА ЎРГАТИШ." Физико-технологического образование 2 (2021).
8. Haydarova, Malika. "БОШЛАНҒИЧ ТАЪЛИМ ЖАРАЁНИГА ИНДИВИДУАЛ ЁНДАШУВНИ ТАДБИҚ ЭТИШНИНГ ЎЗИГА ХОС ХУСУСИЯТЛАРИ." Физико-технологического образование 1.1 (2022).
9. Davronova, Nilufar. "RANGTASVIR MATERIALLARI VA ISH QUROLLARIDAN NATURADAN ISHLASHDA FOYDALANISH METODIKASI." Наука и технология в современном мире 2.11 (2023): 7-12.
10. Davronova, Nilufar. "RANGTASVIRNING MUSTAQIL JANRI SIFATIDA. NATYURMORT TUZISH VA UNI TASVIRLASH USULLARI." Инновационные исследования в современном мире: теория и практика 2.10 (2023): 68-72.
11. Alieva, Susanna S., and Nilufar Davronova. "Financial Recovery of Enterprises in the Conditions of Innovative Economy." Pioneer: Journal of Advanced Research and Scientific Progress 2.3 (2023): 163-169.